

S Markem Johnsonem se známe roky. Jako krajinářský architekt jsme pracovali na projektu parku Svatého Patrika v Calgary, on za svou společnost CIVITAS, já tehdy za W Architecture. Nepřestanu obdivovat jeho tvůrčí schopnosti, odvahu, dovednost komunikovat o svých představách. Neznám velkorysejšího člověka. Na červnovou konferenci reSITE, což je jedno z nejvýznamnějších urbanistických fór v Evropě, si svou vstupenku koupil v tichosti a do oblíbené Prahy přiletěl 22. června přes oceán. Tentokrát hlavně poslouchat, přitom inspirace má sám na rozdávání. Proto rád hlavnímu městu s rozvojovou strategií.

MARTIN BARRY
krajinářský architekt,
předseda reSITE

LN Co tě do Prahy obvykle přivádí?

Naposledy jsem tu byl v prosinci na pozvání primátorky Adriany Krnáčové. Probíral se Metropolitní plán, sešlo se tu několik mezinárodních expertů na městské plánování, aby diskutovali o trendech a roli takových plánů po celém světě. Diskuze ukázaly, že Metropolitní plán pro Prahu je rozumný a že odráží nejlepší postupy většiny měst, zejména v evropském srovnání.

LN Kde vidíš největší potenciál nebo inspiraci v pražském veřejném prostoru?

Prahu miluju už jen proto, že tu dávná historie existuje souběžně se současnými trendy. Je zde tolik oblastí, kde vidíte nové nápady a investice prorůstat se starým prostředím – napadají mě Karlín a Holešovice. Najdete tam vynikající renovace pohledných starých budov, nové podniky založené na místním talentu a nápadech, ale i novou architekturu, která je rafinovaná a umírněná ve srovnání s drzejší novou architekturou jiných evropských měst. Nevím, jak to správně popsat, ale zjišťuji, že česká kultura má přidatou vrstvu ohleduplnosti, kterou přináší do designu. Re-

Česká metropole je tvořena mnoha místy, centry, uzly a sousedstvími v jednom. Každé místo má zvláštní charakteristiky a kouzlo, díky kterým se tam vyplatí strávit čas, dát si kávu, poznat lidi.

spektuje minulost, vnímá společnost a je umírněná, aniž by se dělala vzácnou. Design v Evropě je dnes často věcí ega a budování značek, nebo jen křičí o získání pozornosti; v Praze je ale tohoto málo.

LN Co ještě tě na ní zaujalo?

Česká metropole je tvořena mnoha místy, centry, uzly a sousedstvími v jednom. Každé místo má zvláštní charakteristiky a kouzlo, díky kterým se tam vyplatí strávit čas, dát si kávu a poznat lidi. Společně jsou sice všechna součástí „Velké Prahy“, ale stále odrážejí vrstvy jejich minulosti a osobitosti, a to dokonce i ta centra vybudovaná během komunistických let. Ačkoliv se zde odehrálo mnoho změn a Praha zažila dlouhá období utlačování, veřejná prostranství ožívají se sebemenším slunečním paprskem a hemží se zvědavými lidmi z celého světa.

LN Jak bude Praha vypadat za 20 let?

Budoucnost je na Praze to nejzajímavější. Jádro Prahy je zastaveno v čase jakožto památka UNESCO, město tudíž netrpí dopadem korporátních nebo meziná-

Americký architekt Mark Johnson v Calgary přetvářel ostrov St. Patrick's Island z opuštěného místa, které přitahovalo bezdomovectví, drogy a kriminalitu, na lákavý cíl pro rodiny

FOTO CIVITAS

Města nejsou hotová nikdy

Krajinářský architekt a městský designér Mark Johnson do Prahy přijel prvně v roce 1979 a od té doby sleduje její proměny. Nyní spolupracuje na Metropolitním plánu a jak říká, na českém hlavním městě je nejzajímavější jeho budoucnost. Zdůrazňuje, že nejdůležitější je, aby se lidé ve veřejných prostorách cítili dobře a přijali je za vlastní.

rodních investic, jako je tomu v Londýně. Vizuální charakter zůstává nedotčený. Jsou tu ale otázky, jak a kde se ale Praha potká s globální ekonomikou? Může historie, turismus a kultura udržet Prahu po mnoho generací bez zapojení do nové ekonomiky globální propojenosti, inovací a nové kultury sdílení? Jak se Praha adaptuje na přicházející technologie?

LN Jaká je odpověď na tyto otázky?

Praha může být ve světě unikátní z hlediska městského prostoru, ale zároveň mi připadá, že je drze na hluboce adaptibilní a odolnou kulturu, která si udržela étos a podstatu toho, co znamená být český, navzdory velkým dopadům. To mi ukazuje, že Praha může bezpečně prosazovat nejnovejší myšlení o tvaru a podobě města, popustit uzdu inovacím a užívat si veřejné debaty, které budou následovat.

LN Metropolitní plán je otiskem budoucího rozvoje města. Můžeš jeho obsah zjednodušit na 3 klíčová doporučení?

Představit plán pro město tak komplexní, jako je tomu u Prahy, zredukovaný na tři věci?! To v podstatě nelze. Ale řeknu to jinak. Plán je velmi dobře promyšlený, je postaven na zapojení veřejnosti v mnoha oblastech a je realistický. Má silné principy a dostatek informací, aby město vedl do budoucnosti bez diktování věškerých podrobností. Prvním krokem, kterým je třeba začít, je naplnit rozvoj nevyužívaných míst. Vývoj by ale měl být veden myšlenkami o zdraví a pestrosti života obyvatel v Praze, tedy nikoliv pouze o budovách.

LN Na čem ještě závisí úspěch Prahy?

Na dopravní dostupnosti – mnoha druhů. Města se tvoří tam, kde se kříží cesty, kde je dost vody, plodná půda, a kde se usadí lidé,

aby vytvořili společnost. Města jsou především o propojování lidí s místem a lidí s lidmi. Dominantním druhem spojení v Praze se stal vlak a automobily. Ostatní spojení byla ztracena. Přitom Vltava je životní krví regionu. Ale z kolika čtvrtí se k ní můžete dostat pěšky nebo na kole a užívat si veřejný prostor pro relaxaci nebo společné trávení času? Po celém městě jsou viditelné lesy a kopce, nicméně jsou pro vás otevřené a přístupné? Existují stezky, které spojují váš dům s vašim kostelem, vaší školou nebo prací? Je příroda Prahy součástí vašeho každodenního života nebo něčím, co vidíte z okna tramvaje?

LN To všechno metropolitní plán řeší?

Představuje zelenou a propojenou síť krajiny, parků a otevřených prostor, které mohou vytvořit základ rostoucího města, a to takového, kde příroda vychovává lidi ke zdravému životu. Všichni ale víme, že Řím nebyl postaven za den, takže určitě ani Praha nebude postavena za našeho života! Vytvoření a odsouhlasení plánu jsou pouze počáteční kroky v procesu, kdy veřejný sektor, soukromý sektor a občanské spolupracující, aby udrželi celou vizi, činili nejlepší investice a udržovali systém brzd a protiváh. Růst by měl být dosažen opatrným přidáváním takových míst, prvků a aktivit, které zvyšují rozsah a hodnotu města a ano, opatrným odebíráním a úpravami těch prvků a aktivit, které neuspěly, a které již dále nejsou relevantní nebo které nejsou dále udržitelné.

LN Pověz něco o svém projektu na nábřeží v Calgary. Existují nějaké paralely, které mohou Prahu inspirovat?

V posledních letech jsem pracoval na řece Bow River v centru Calgary ve státu Alberta v Kanadě, což je město, kde žije 1,5 milionu obyvatel zhruba 30 kilometrů

od Skalisticích hor. Calgary bylo vybudováno na dobytku, turismu a ropném průmyslu, a jakožto město staré pouze okolo 150 let zažívá první fázi urbanistických přestaveb. Řeka Bow je unikátní přírůstek, krásná, čistá a rychle se pohybující tok v srdci centra. Kdykoli tam můžete potkat obchodníky, kteří odešli dřív z práce, aby si v srdci města ulovili pstruha. Jsem součástí týmu, který se snaží, aby se řeka Bow stala novou vstupní bránou města. Před lety sloužila většina nábřeží v centru pouze železnici a průmyslu, což není nepodobné současným Bubnům.

Jakmile bylo vše dokončeno, nábřeží v San Diegu se stalo hlavní destinací pro místní a návštěvníky ve městě. Nejvíce hrdý si tedy připadám, když vidím, jak si to lidé užívají.

LN Jaký byl první krok?

Naším prvním projektem byla transformace ostrova na řece zvaného St. Patrick's Island z opuštěného místa, které přitahovalo bezdomovectví, drogy a kriminalitu, na lákavý cíl pro rodiny. Výsledný park má místa, kde se děti mohou brodit v bezpečných lagunách řeky, které byly navrženy pro hraní; velký kopec, kde se během roku promítají filmy a konají vystoupení a další veřejné akce; rozsáhlé hřiště, kde si děti mohou hrát v přírodním prostředí; bezpečné spouštěcí místo pro kajaky a kánoe, ale i mnoho stezek, lokalit pro piknik a místo pro běžný odpoči-

nek. Povedlo se to, park každý rok přiláká tisíce obyvatel Calgary.

LN Na jaké projekty realizované tvým denverským studiem CIVITAS jsi nejvíce hrdý? Kde pozitivní dopad na veřejný prostor předčil tvé očekávání?

Existuje mnoho projektů, na které jsem hrdý, ale nejvíce mě uspokojuje, když navštívím veřejné prostranství, které jsme navrhovali, a vidím, že lidé tato místa přijali za vlastní. Ta místa aktivně žijou, protože lidé se cítí vítaní a je jim tam dobře.

LN Například?

Například v San Diegu jsme nedávno předělali veřejné nábřeží, které bylo z většiny obsazeno auty, nákladáky a parkovišti. Jedná se o hlavní nábřeží s výletními loděmi, plavbami s večeří, prohlídkami přístavu, běžnými nákladními plavbami, námořním muzeem (Maritime Museum) a lodí USS Midway, slavným plavidlem z druhé světové války, které přiláká každoročně 1,5 milionu návštěvníků. Se všemi zúčastněnými stranami jsme pracovali tři roky, abychom vytvořili vizi „užitného nábřeží, kde jsou lidé vítáni“. Komunita byla skeptická, náklady se vyšplhaly, ale jakmile bylo vše dokončeno, nábřeží se stalo hlavní destinací pro místní a návštěvníky ve městě. Nejvíce hrdý si připadám, když vidím, jak si to lidé užívají.

LN Kdy plánuješ další cestu do Prahy?

Samozřejmě přijedu za dva týdny na reSITE! Zajímá mě téma neviditelného města. Tato konference už ukázala, že je výjimečným shromážděním globálního talentu, pokud jde o úděl a budoucnost měst, a zároveň je překvapivá průřezem lidí, kteří přicházejí a vyměňují si nápady. Nemohu se dočkat, že se setkám s vynikající Kazujo Sedžimaoovou z Japonska či s Jeanem-Lou-

sem Missikou, místostarostou Paříže pro plánování.

LN Co pro tebe znamená neviditelné město?

Město patří mezi nejkompaktnější věci, které lidstvo vytvořilo. Ve městě je mnoho vrstev pravdy, smyslu, mýtu a tradice. Nikdo nemůže tvrdit, že jim rozumí nebo že ví, jak fungují. Činnosti města jsou funkční, nicméně jejich dopad je emoční. Města ztělesňují naše očekávání a hrdost, ale také nám připomínají věci, o které nestojíme. Města nikdy nejsou hotová, takže většina z nás ví, že náš nejlepší příspěvek může přidat jen trochu a snad nezpůsobí žádnou újmu. Když připravujeme plány pro změnu města, nebo když podle nich konáme, tak doufám, že si uvědomujeme, že naše kroky zlepšují viditelné a neviditelné, a že to, co vytváříme, je lepší pro všechny.

LN Máš raději Prahu během dne, nebo v noci?

V noci, a to už od dětství. Cítíš město odlišně, trochu víc ve svém srdci než v hlavě. Dojem ovlivňuje zvuk, prostory vypadají větší a podněcují to zvědavost. Chození po Praze v noci je radost. Před den budu jezdit na kole, užívat si svobodu, cítit vánek a rozhlížet se okolo. To vše ze mě pokaždé znovu udělá dítě.

Mark Johnson

Prezident společnosti CIVITAS, firmy z Denveru v USA zaměřené na krajinářskou architekturu. Je zde hlavním architektem, navrhuje parky, nábřeží, náměstí, rekultivuje brownfieldy, ale designuje třeba i expozice v zoo. Již na Harvardu se zaměřoval na otázky udržitelného rozvoje měst, čímž o 30 let předběhl dnes velmi aktuální téma. Do Prahy se vrací pravidelně.